

Forskrift om nasjonal retningslinje for operasjonssykepleierutdanning

Kapittel 1 Virkeområde og formål

§ 1 Virkeområde og formål

Forskriften gjelder for universiteter og høyskoler som gir operasjonssykepleierutdanning, og som er akkreditert etter lov om universiteter og høyskoler § 1-2 og § 3-1.

Forskriften gjelder for operasjonssykepleierutdanning på 90 og 120 studiepoeng

Forskriften skal sikre et nasjonalt likeverdig faglig nivå, slik at kandidatene som uteksamineres har en felles sluttkompetanse, uavhengig av utdanningsinstitusjon.

§ 2 Formål med utdanningen

Utdanningen bygger på bachelorutdanning i sykepleie eller tilsvarende og norsk autorisasjon som sykepleier.

Fullført utdanning på 120 studiepoeng gir mastergrad i operasjonssykepleie og kvalifiserer for arbeid som operasjonssykepleier med handlingskompetanse til å gjennomføre forsknings- eller kvalitetsarbeid, samt kompetanse til å drive og utvikle kunnskapsbasert praksis innen eget ansvarsområde.

Studenter som avslutter utdanningen etter 90 studiepoeng, har fullført utdanning i operasjonssykepleie og kvalifiserer til arbeid som operasjonssykepleier, samt til å medvirke i utvikling av kunnskapsbasert praksis innen eget ansvarsområde.

Kandidatene skal kunne dekke pasientens grunnleggende og komplekse behov ved å sikre den forebyggende, behandlende, lindrende og rehabiliterende funksjon slik at operasjonssykepleieren kan ivareta sine ansvarsområder. Kandidatene skal kunne utøve operasjonssykepleie i samsvar med helselovgivningens krav til yrkesutøvelse, operasjonssykepleiefagets kunnskaper, verdier, kultur og historie.

Utdanningen kvalifiserer kandidatene til å utøve kunnskapsbasert praksis for å ivareta kvalitet og pasientsikkerhet. Kandidatene skal også ha handlingskompetanse til å ivareta pasientens og pårørendes behov, ved planlagt og akutt kirurgisk undersøkelse og behandling. Kandidatene skal kunne møte samfunnets og helsevesenets behov for operasjonssykepleie gjennom å utføre kliniske vurderinger og utøve operasjonssykepleie i både den sterilt utøvende og koordinerende funksjon. Videre skal kandidatene kunne samhandle og kommunisere i tverrprofesjonelle team.

Kandidatene skal bidra til en bærekraftig utvikling av helsetjenesten i takt med globale, sosiale, miljømessige og teknologisk endringer. De skal kunne medvirke til innovasjon, endrings- og forbedringsarbeid og brukermedvirkning på individ- og systemnivå.

Etter endt utdanning skal kandidatene kunne utøve personsentrert operasjonssykepleie til mennesker i alle aldre i et individ-, gruppe- og samfunnsperspektiv. Utdanningen skal også sikre kompetanse og holdninger som danner grunnlag for likeverdige tjenestetilbud for alle grupper i samfunnet, deriblant samers status som urfolk og deres rettigheter til språklige og kulturelt tilrettelagte tjenester.

§ 3 Kompetanseområder

Utdanningen skal gi læringsutbytte i tråd med kravene i kapittel 2 til 8 for utdanning på 120 studiepoeng og kapittel 2 til 7 for utdanning på 90 studiepoeng, under følgende kompetanseområder:

- Operasjonssykepleie som fag og profesjon
- Klinisk operasjonssykepleie; vurderings-, beslutnings- og handlingskompetanse
- Teknologi og digital kompetanse
- Faglig ledelse og samhandling
- Kvalitetsarbeid og pasientsikkerhet
- Vitenskapsteori, forskning og kunnskapsbasert praksis
- Forskning, kvalitetsarbeid og formidling

Kapittel 2 Læringsutbytte for kompetanseområdet operasjonssykepleie som fag og profesjon

§ 4 Operasjonssykepleie som fag og profesjon – kunnskap

Kandidaten

- a. kan analysere faglige problemstillinger med utgangspunkt i operasjonssykepleiens historie, tradisjoner, egenart og plass i samfunnet
- b. har inngående kunnskap om helse- og omsorgstjenestens organisering, rammer og relevant lovverk
- c. har avansert kunnskap om operasjonssykepleiernes funksjons- og ansvarsområder
- d. har avansert kunnskap om personsentrert operasjonssykepleie
- e. har inngående kunnskap om operasjonspasientens og pårørendes behov i et alders-, kjønns-, sosialt- og flerkulturelt perspektiv
- f. har inngående kunnskap om operasjonssykepleierens fysiske og psykososiale arbeidsmiljø, stressreaksjoner, mestringsstrategier og hvordan arbeidsbelastninger kan forebygges og reduseres

§ 5 Operasjonssykepleie som fag og profesjon – ferdigheter

Kandidaten

- a. kan bruke personsentrert operasjonssykepleie i samsvar med lover, forskrifter, retningslinjer og rammebetingelser
- b. kan bruke profesjonskunnskap i utøvelsen av den koordinerende og sterilt utøvende rolle
- c. kan analysere, vurdere og håndtere etiske dilemma relatert til operasjonssykepleie
- d. kan analysere det perioperative pasientforløpet og sikre kontinuitet i operasjonssykepleie

§ 6 Operasjonssykepleie som fag og profesjon – generell kompetanse

Kandidaten

- a. kan analysere relevante fag- og yrkesetiske problemstillinger
- b. kan anvende kulturkompetanse og kulturforståelse i vurdering, planlegging, gjennomføring og evaluering av operasjonssykepleie
- c. kan anvende kunnskaper og ferdigheter på nye områder for å utøve personsentrert operasjonssykepleie
- d. kan analysere og drøfte etiske dilemmaer, og kommunisere disse i faglige diskusjoner

Kapittel 3 - Læringsutbytte for kompetanseområdet klinisk operasjonssykepleie; vurderings-, beslutnings- og handlingskompetanse

§ 7 Klinisk operasjonssykepleie; vurderings-, beslutnings- og handlingskompetanse – kunnskap

Kandidaten

- a. har inngående kunnskap om organsystemers anatomi, fysiologi og patofysiologi
- b. har avansert kunnskap om mikrobiologi og smittevern
- c. har inngående kunnskap om farmakologi, legemidler og legemiddelhåndtering med relevans for operasjonssykepleie
- d. har avansert kunnskap om kirurgisk leiring og hypotermi
- e. har inngående kunnskap om kirurgi og kirurgiske undersøkelser, herunder pre- og postoperativ sykepleie
- f. har inngående kunnskap om traumatologi og traumebehandling
- g. har avansert kunnskap om kirurgiske instrumenter, bruksområder og sterilforsyningskjeden
- h. har inngående kunnskap om operasjonssykepleierens rolle ved beredskap- og krisehåndtering ved større ulykker, pandemi, terror og i krigs- og katastrofeområder
- i. har avansert kunnskap om kommunikasjon og tilpasset informasjon til pasienter i alle aldre og deres pårørende
- j. har avansert kunnskap om operasjonsavdelingens oppbygning, utforming og funksjoner

§ 8 Klinisk operasjonssykepleie; vurderings-, beslutnings- og handlingskompetanse – ferdigheter

Kandidaten

- a. kan bruke relevant kunnskap for klinisk beslutningstaking og handling relatert til symptomer og kliniske tegn hos operasjonspasienten
- b. kan analysere, gjennomføre og lede relevant smittevernsarbeid i det kirurgiske teamet
- c. har avanserte ferdigheter i aseptisk arbeidsmetode
- d. kan analysere og vurdere risikofaktorer i gjennomføring av kirurgisk leiring
- e. kan analysere og vurdere risikofaktorer for å forebygge utilsiktet hypotermi

- f. kan bruke sine kunnskaper og ferdigheter om kirurgiske instrumenter og sterilforsyningskjeden
- g. kan analysere, vurdere og gjennomføre operasjonssykepleie både i sterilt utøvende og koordinerende funksjon for å sikre et effektivt og trygt pasientforløp
- h. kan bruke relevante dokumentasjonsverktøy ved dokumentasjon av operasjonssykepleie
- i. kan bruke relevante metoder i kommunikasjon, samhandling og veiledning til pasienter og pårørende i komplekse situasjoner, samt analysere målgruppens helsekompetanse for å fremme brukermedvirkning og tilpassede tjenester
- j. kan bruke metoder for å sikre korrekt utstyrs plassering på operasjonsstua

§ 9 Klinisk operasjonssykepleie; vurderings-, beslutnings- og handlingskompetanse – generell kompetanse

Kandidaten

- a. kan analysere, vurdere og håndtere komplekse og kritiske situasjoner i samsvar med helselovgivning og profesjonsetikk
- b. kan anvende kunnskaper og ferdigheter i operasjonssykepleie for å utføre kliniske vurderinger, beslutninger og handlinger i samarbeid med egen og andre faggrupper
- c. kan anvende kunnskaper og ferdigheter for å håndtere akutte situasjoner på en sikker og trygg måte i samarbeid med andre profesjoner og tjenester
- d. kan innhente og tilpasse spesialisert kunnskap fra relevante fagområder og anvende kunnskapen i utøvelsen av operasjonssykepleie
- e. kan anvende kunnskap og ferdigheter til å dokumentere, formidle, og evaluere informasjon om operasjonspasienten

Kapittel 4 Læringsutbytte for kompetanseområdet teknologi og digital kompetanse

§ 10 Teknologi og digital kompetanse – kunnskap

Kandidaten

- a. har bred kunnskap om lover, forskrifter og informasjonssikkerhet knyttet til bruk av medisinsk utstyr og digitale verktøy som er relevant for yrkesutøvelsen
- b. har inngående kunnskap om relevant teknologi som brukes til behandling, undersøkelse og overvåking av operasjonspasienten

§ 11 Teknologi og digital kompetanse – Ferdigheter

Kandidaten

- a. kan anvende digital kompetanse, bistå i utviklingen av og bruke egnet teknologi på individ- og systemnivå
- b. kan selvstendig administrere og bruke relevant teknologi, inkludert medisinsk-teknisk utstyr

§ 12 Teknologi og digital kompetanse – generell kompetanse

Kandidaten

- a. kan bidra til faglig forsvarlig implementering og bruk av digitale verktøy og medisinsk utstyr
- b. kan anvende kunnskaper og ferdigheter i bruk og utvikling av teknologi innen operasjonssykepleie

Kapittel 5 Læringsutbytte for kompetanseområdet faglig ledelse og samhandling

§ 13 Faglig ledelse og samhandling – kunnskap

Kandidaten

- a. har inngående kunnskap om ledelse, organisering og endringsprosesser av tverrprofesjonelle tjenester som er relevant for operasjonssykepleie
- b. har inngående kunnskap om ikke-tekniske ferdigheter; situasjonsforståelse, beslutningstaking, oppgaveløsning og teamarbeid
- c. har inngående kunnskap om kommunikasjonsverktøy og hva som fremmer og hemmer tverrprofesjonell samhandling
- d. har inngående kunnskap om pedagogiske prinsipper i undervisning og veiledning til kollegaer og studenter

§ 14 Faglig ledelse og samhandling og – ferdigheter

Kandidaten

- a. kan koordinere og samhandle tverrprofesjonelt i behandlingen av operasjonspasienten i pasientforløpet
- b. kan analysere og vurdere tilgjengelige ressurser og prioritere tiltak for å optimalisere kvalitet i pasientforløpet og drift av operasjonsavdelingen
- c. kan bruke pedagogiske prinsipper til å veilede og undervise studenter og kollegaer i faglige og etiske utfordringer

§ 15 Faglig ledelse og samhandling – generell kompetanse

Kandidaten

- a. kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter til å lede og å arbeide effektivt i team, ha god forståelse for grensene for egen kompetanse og innsikt i andre profesjoners kompetanse og vite når disse bør involveres
- b. kan analysere og ta ansvar i samhandling som kan påvirke pasientforløpet og iverksette tiltak som stimulerer til samhandling

- c. kan analysere og kommunisere om faglige problemstillinger innenfor operasjonssykepleie til helsepersonell og allmennheten
- d. kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter i ledelse, både i den sterilt utøvende og koordinerende funksjonen

Kapittel 6 Læringsutbytte for kompetanseområdet kvalitetsarbeid og pasientsikkerhet

§ 16 Kvalitetsarbeid og pasientsikkerhet - kunnskap

Kandidaten

- a. har inngående kunnskap om systematisk kvalitetsarbeid og pasientsikkerhetskultur for å forbedre og kontrollere operasjonssykepleien
- b. har avansert kunnskap om risikofaktorer ved kirurgisk behandling og undersøkelse perioperativt
- c. har inngående kunnskap om ressursbruk, prioriteringer og bærekraft i operasjonsavdelingen
- d. har inngående kunnskap om viktigheten av språk- og kulturkompetanse, for å bidra til økt kvalitet og pasientsikkerhet, i utøvelsen av operasjonssykepleie

§ 17 Kvalitetsarbeid og pasientsikkerhet - ferdigheter

Kandidaten

- a. kan analysere risikofaktorer hos operasjonspasienten og kirurgisk inngrep/undersøkelse for å forebygge komplikasjoner og uønskede hendelser
- b. kan bruke relevante metoder for pasientsikkerhets- og kvalitetsarbeid
- c. kan analysere og forholde seg kritisk til tjenesteutvikling, nytenkning og innovasjon
- d. kan analysere og vurdere tilgjengelige ressurser og bærekraft i prioritering, koordinering, administrering, iverksetting og evaluering av operasjonssykepleie
- e. kan analysere uønskede hendelser og bidra til systematisk læring

§ 18 Kvalitetsarbeid og pasientsikkerhet - generell kompetanse

Kandidaten

- a. kan bidra til tjenesteforbedring, god pasientsikkerhetskultur og et godt arbeidsmiljø for å ivareta pasient, pårørende og kollegaer
- b. kan anvende kunnskaper og ferdigheter for å ivareta pasientsikkerheten i risikofylte overganger i det perioperative forløpet
- c. kan bidra til nytenkning og i innovasjonsprosesser i klinisk praksis

Kapittel 7 Læringsutbytte for kompetanseområdet vitenskapsteori, forskningsmetode og kunnskapsbasert praksis

§ 19 Vitenskapsteori, forskningsmetode og kunnskapsbasert praksis- kunnskap

Kandidaten

- a. har inngående kunnskap om vitenskapsteoretiske perspektiver, forskningsmetoder, ulike trinn i forskningsprosessen og forskningsetikk som er relevant for operasjonssykepleie
- b. har inngående kunnskap om kunnskapsbasert praksis og kvalitetsarbeid innen operasjonssykepleie

§ 20 Vitenskapsteori, forskningsmetode og kunnskapsbasert praksis- ferdigheter

Kandidaten

- a. kan analysere og forholde seg kritisk til teori og ulike informasjonskilder, og anvende disse til å strukturere og formulere faglige resonnementer innen operasjonssykepleie
- b. kan bruke metoder for å planlegge et avgrenset forsknings- eller kvalitetsarbeid ved bruk av relevante teorier og metoder i tråd med forskningsetiske normer
- c. kan identifisere faglige problemstillinger og avklare behov for forskning og kvalitetsarbeid

§ 21 Vitenskapsteori, forskningsmetode og kunnskapsbasert praksis- generell kompetanse

Kandidaten

- a. kan analysere og forholde seg kritisk til kunnskapsbasert praksis for å kunne medvirke til utvikling av tjenesten
- b. kan formidle og kommunisere om forskningsbasert kunnskap i møte med pasient, pårørende, helsepersonell og allmennheten

Kapittel 8 Læringsutbytte for kompetanseområdet forskning, kvalitetsarbeid og formidling

§ 22 Forskning, kvalitetsarbeid og formidling – kunnskap

Kandidaten

- a. har avansert kunnskap om vitenskapsteoretiske perspektiver, forskningsmetoder, forskningsprosessen, vitenskapelig arbeid, kvalitetsarbeid og forskningsetikk, herunder personvernreguleringer og krav til innsamling og håndtering av sensitive data, som er relevant for operasjonssykepleie
- b. har spesialisert innsikt i de valgte metodiske tilnærmingene i det aktuelle forsknings- eller kvalitetsarbeidet
- c. har avansert kunnskap og spesialisert innsikt i et avgrenset område relevant for utøvelse av operasjonssykepleie

§ 23 Forskning, kvalitetsarbeid og formidling – ferdigheter

Kandidaten

- a. kan analysere og anvende teori og metoder til å formulere og strukturere faglige og teoretiske problemstillinger innen operasjonssykepleie
- b. kan analysere og forholde seg kritisk til forsknings-, bruker- og erfaringskunnskap for å medvirke til utvikling av tjenesten
- c. kan gjennomføre et selvstendig avgrenset operasjonssykepleiefaglig forsknings- eller kvalitetsarbeid under veiledning og i tråd med forskningsetiske prinsipper

§ 24 Forskning, kvalitetsarbeid og formidling – generell kompetanse

Kandidaten

- a. kan anvende og formidle forsknings- eller kvalitetsarbeid for å bidra til utvikling av operasjonssykepleiefaget og helsetjenesten
- b. kan analysere, konkludere og formidle faglige problemstillinger innenfor operasjonssykepleie
- c. kan analysere relevante forskningsetiske problemstillinger innen operasjonssykepleie

Kapittel 9 Studiets oppbygning og praksisstudier

§ 25 Studiets oppbygning

Utdanning skal være helhetlig, der det faglige innholdet, de pedagogiske virkemidlene og praksisstudiene kobles sammen slik at læringsutbyttene oppnås. Det skal tilrettelegges for at kandidater kan avslutte utdanningen etter 90 studiepoeng.

Utdanningsinstitusjonene skal samarbeide med tjenestesektoren/tjenestene om hvordan dette mest hensiktsmessig kan organiseres ved den enkelte utdanningsinstitusjon.

Utdanningen skal ha en oppbygning som viser hvordan de ulike fagområdene bygger på hverandre og bidrar til at klinisk og vitenskapelig kompetanse utvikles og integreres.

§ 26 Praksisstudier

Praksisstudiene skal utformes slik at de sikrer at relevante læringsutbytter i kap. 2-7 oppnås.

Kvalitet i praksisstudiene og hvordan det virker sammen med undervisningen ved utdanningsinstitusjonen er avgjørende for den samlede studiekvaliteten.

Praksis skal ha et omfang på 30 uker med minimum 30 timer gjennomsnittlig per uke knyttet til pasientnært arbeid. For å oppnå læringsutbyttene kan simulering og ferdighetstrening benyttes som erstatning for praksisstudier i inntil to uker. Praksisstudiene skal være knyttet til oppnåelse av læringsutbytter i kap. 2 til 7.

Gjennom praksisstudiene skal studenten få variert erfaring i arbeid med ulike aldersgrupper, målgrupper og problemstillinger innen ortopedi og bløtdelskirurgi. I tillegg kan praksisstudiene organiseres slik at studenten også får erfaring fra andre kirurgisk spesialiteter. Det bør legges til rette for at studenten får erfaring med både dag- og vaktarbeid i pasientens behandlingsskjede i spesialisthelsetjenesten.

Ved utvelging av praksistilbydere skal utdanningsinstitusjonene forsikre seg om at det tilbys relevante læresituasjoner, kunnskapsbaserte tjenester og kompetente veiledere.

Utdanningsinstitusjonen har ansvar for å følge opp studentene hos praksistilbyder, skal være oppdatert i praksistilbyders problemstillinger og bistå i pedagogiske spørsmål inkludert planlegging av læringsaktiviteter, veiledningsmetodikk og evaluering.

Praksistilbyderen har ansvar for den daglige veiledningen og oppfølgingen av studentene, og skal sørge for at praksisveileder skal være operasjonssykepleier. Praksisveileder skal ha relevant faglig kunnskap og bør som hovedregel ha formell veiledningskompetanse. Veiledning kan ivaretas av veilederteam bestående av fagpersoner fra utdanningsinstitusjonen og praksisfeltet. Utdanningsinstitusjonen skal tilby opplæring i veiledning, og aktørene skal samarbeide om plan for gjennomføring av veiledningsopplæring.

Utdanningsinstitusjonene skal inngå samarbeidsavtaler med praksistilbyderen. Avtalene skal regulere ansvar, roller, kapasitet på praksisplasser, kompetanse og samarbeidsarenaer på alle relevante nivå, og kan også regulere forsknings-, utviklings- og innovasjonssamarbeid.

Kap. 10 Ikrafttredelse og overgangsordninger

§ 27 Ikrafttredelse og overgangsordninger

Forskriften trer i kraft 1. januar 2022. Institusjoner som tilbyr operasjonssykepleierutdanning kan selv velge om de vil følge denne forskriften fra høsten 2022. Fra 2023 skal alle institusjoner som tilbyr operasjonssykepleierutdanning følge forskriften.

Studenter som følger tidligere rammeplan, har rett til å avlegge eksamen etter denne inntil 1. juli 2025. Fra dette tidspunktet oppheves forskrift 1. desember 2005 nr.1385 til rammeplan for videreutdanning i operasjonssykepleie.

Universiteter og høyskoler som tilbyr utdanningen, kan likevel tilby eksamen etter nevnte rammeplan inntil 31.12.2027.